

Motion till riksdagen

1989/90:So307

av Gullan Lindblad och Göthe Knutson (båda m)

Tillstånd för servering av alkoholhaltiga drycker

Vi har all respekt för riksdagens och sociala myndigheters ambition att minska alkoholkonsumtionen liksom för WHO:s målsättning att minska alkoholkonsumtionen med 25 % till år 2000.

Vi ifrågasätter emellertid den negativa inställning som bl.a. socialstyrelsen och vissa länsmyndigheter visar till alkoholservering på restaurang, då denna representerar endast ca 10 % av den totala alkoholkonsumtionen. Andra åtgärder, framförallt aktiv information till unga människor, torde ha avsevärt bättre effekt.

Rättstillämpningen av lagen om handel med drycker har visat sig vara godtycklig och har ofta varit under debatt. Vi har vid flera riksmöten fäst riksdagens uppmärksamhet på detta.

Åsidosättande av rättsprinciper

Fr.o.m. den 1 juli 1982 ändrades lagen om handel med drycker så att utskänkning av alkoholhaltiga drycker kan förvägras eller tillstånd återkallas "da ekonomisk misskötsamhet föreligger" och en person "därmed inte kan anses lämplig att driva rörelse med försäljning av alkoholdrycker".

Brottsförebyggande rådet och alkoholhandelsutredningen (SOU 1985:15) anförde betänkligheter mot att använda alkohollagstiftningen i kampen mot den ekonomiska brottsligheten. Någon ändring av lagen har emellertid inte gjorts.

Massmedia har uppmärksammat ett stort antal fall, där tillämpningen av lagstiftningen visat godtycke gentemot restaurangägare. Det har bl.a. visat sig att blotta misstanken om skatte- och bokföringsbrott har varit tillräckligt för att serveringstillstånd indragits eller förvägrats en restaurangägare.

I en annan motion (m+c+fp) vill vi fästa regeringens uppmärksamhet på att beslut i ärenden rörande serveringstillstånd icke skall kunna ske enbart vid misstanke om skattebrott eller annan ekonomisk försumlighet utan först sedan rättslig prövning skett och dom har fallit.

Det har nu kommit till vår kännedom att Europadomstolen för mänskliga rättigheter den 7 juli 1989 fattat beslut i ett ärende, där misstanke om brott mot skattebrottslagen förelåg. (Dom nr 4/1988/148/202.) Med sex roster mot en beslutade Europadomstolen att brott i civilmål förelåg gentemot artikel 6 § 1 i konventionen.

Art. 6 § 1: "In the determination of his civil rights and obligations or of any criminal charge against him, everyone is entitled to...a hearing by a ...tribunal".

Sverige dömdes att betala 60 000 kr för kostnader och expenser.

Det är nu dags att ändra lagen så att den stämmer överens med Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna!

Mot. 1989/90
So307

Att sona för andras misstänkta brott

En sak är att bli dömd ohörd för egna misstänkta "försyndelser". Ännu värre är att bli dömd för andras misstänkta brott!

I flera kända fall har kvinnor, som drivit restaurangrörelse mist sitt serveringstillstånd på grund av att mannen i familjen gjort – eller misstänkts ha gjort – ekonomiska transaktioner, som bedömts utgöra grund för indragning av tillståndet. Socialstyrelsen som är sista besvärinstans ansåg det t.ex. i några fall "inte uteslutet att mannen hade ett faktiskt inflytande över verksamheten". Ändå var det kvinnan som stod skriven för rörelsen! Indragning av tillstånd har i sådana fall medfört att rörelser gått i konkurs.

Hur långt får godtyckligheten gå i Sverige?

Ytterligare "skärpningar" väntar?

I socialstyrelsens idéprogram 1988 rörande alkoholpolitiken förekom en del uttalanden som ingav betänkligheter. Det påstods bl.a. att restauranger bedriver en aktiv marknadsföring med syftet att öka alkoholkonsumtionen. Det föreslogs att restauranger som vänder sig till ungdomar under 25 år överhuvudtaget inte borde betros med serveringstillstånd. I vår förra motion förmodade vi att skärpta restriktioner var att vänta. Allting tyder nu på detta.

I handlingsprogrammet från hösten 1989 föreslås bl.a. att åldersgränsen för servering av alkohol på restaurang ska höjas till 20 år. Restaurangägare som söker serveringstillstånd föreslås genomgå "obligatoriska kurser som tar upp problemen ungdomar – alkohol ur ett brett perspektiv."

Länsstyrelser och kommuner bör enligt socialstyrelsen "begränsa antalet nya serveringstillstånd, beakta behovsaspekter och bättre följa lagens intentioner".

Även om dessa förslag är framsprungna av omtanke om de unga, så måste man uttrycka sin oro över de förslag som kan komma på denna riksdags bord med hänsyn till den rättstillämpning som idag råder!

En lagändring behövs!

Det bör vara en persons lämplighet att sköta en restaurangverksamhet med avseende på ordning, nykterhet och trevnad, som ska vara utslagsgivande vid bedömningen av rätt till servering av alkoholdrycker. Nuvarande lagstiftning har visat sig ge utrymme för alltför godtyckliga bedömningar och för med sig en stor rättsosäkerhet för en grupp näringsidkare, restaurangägarna. De kan bli frantagna sin försörjningsmöjlighet inom restaurangnäringen p.g.a. misstänkt ekonomisk brottslighet eller försumlighet inom ett helt annat verksamhetsområde. T.o.m. misstänkt försumlighet hos en närstående kan leda till att ett serveringstillstånd dras in! Tala om rättsosäkerhet!

En viktig princip för svensk lagstiftning bör vara att man ska straffas för ett brott man begått och inte för ett misstänkt brott inom en helt annan verksamhet eller t.o.m. för ett brott som någon annan misstänks ha gjort.

Mot. 1989/90
So307

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen hos regeringen begär förslag till ändring av lagen om handel med drycker så att lagen står i överensstämmelse med den lagstiftning och praxis som gäller enligt Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna och i övrigt tillgodoser hävdvunna rättsprinciper.

Stockholm den 25 januari 1990

Gullan Lindblad (m)

Göthe Knutson (m)